

ОЛЕКСІЙ ІВАНОВИЧ НЕЖИВИЙ

17 червня 2019 р. в Полтаві одійшов у вічність Олексій Іванович Неживий – український літературознавець, письменник, журналіст, краєзнавець, педагог; доктор філологічних наук, професор; член Національної спілки письменників України та Національної спілки журналістів України.

О. Неживий народився 9 березня 1957 р. в селі Хитці Лубенського району Полтавської області. Закінчив Калайденцівську середню школу, навчався заочно в Харківському державному університеті (нині – Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна). У 1977 – 1980 рр. викладав українську мову і літературу в Хитцівській восьмирічній школі. 1984 р. закінчив Луганський державний педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка (українське відділення філологічного факультету).

За десять років потому захищає кандидатську дисертацію “Педагогічна спадщина Бориса Грінченка” й видає книжку “Для рідного слова: Творча спадщина Бориса Грінченка і проблеми національного виховання”. Від 1994 до 1996-го року працює головним редактором “Вісника Інституту грінченкознавства ЛДПУ ім. Т. Шевченка”. Так було окреслено основне коло наукових зацікавлень дослідника, що він згодом доповнює викладацькою роботою та виданням – у Луганську ж таки – підручників з літератури рідного краю для 9, 10, 11 класів, підручника-хрестоматії “Література рідного краю” (у співавторстві з Л. Неживою). Слід згадати й солідний посібник для вчителя – “Дидактичний матеріал з народознавства на уроках української мови” (співавтор В. Ужченко; Київ, 1993).

У 1999 – 2004 рр. та з 2018 р. О. Неживий очолює Луганську обласну організацію НСПУ. Видає книжки “Від слова – до пісні”, “Освячені Шевченковим ім’ям”, “Споріднені творчістю”, “Луганщина літературна” та ін. Не забуває й своєї “малої батьківщини”, до якої вчений повернувся після чужоземної окупації Луганська.

Найзначнішим внеском О. Неживого в українське літературознавство є дослідження життя і творчого спадку Григора Тютюнника. Його перша тоненька книжка “Григор Тютюнник і Луганщина” була видана 1989 р. у Ворошиловграді (нині Луганськ), а 2013 р. дослідник захистив першу в Україні докторську дисертацію за спеціальністю “Літературне джерелознавство і текстологія” у Львівському національному університеті ім. Івана Франка за темою “Наукова біографія і творча спадщина Григора Тютюнника: джерелознавча і текстологічна проблематика” (науковий консультант – академік В. Дончик). Її основою була монографія “Григор Тютюнник: текстологічна та джерелознавча проблема життя і творчості”, видана у 2010 р. ДЗ “Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка”.

О. Неживий наполегливо й невтомно (як тоді всім видавалося) працював в архівах різних рівнів (державних, відомчих, приватних), віднаходив нові й нові матеріали, здійснив чимало публікацій. Серед них: “Григор Тютюнник. Образ України – з давна й по сьогодні”, “3 ім’ям Тараса Шевченка”. “Уклін землі полтавській”, “Зізнання”. Упорядкував матеріали Всеукраїнської наукової конференції до 80-річчя Григора Тютюнника, присвяченої спадщині Григорія та Григора Тютюнників: науковий збірник “Григор Тютюнник: Нові дослідження і матеріали” (Луганськ, 2012). Він був редактором-упорядником та автором приміток, передмов/післямов таких видань: “Григор Тютюнник. Бути письменником: Листи / Щоденники / Записники” (Київ, 2011); “Григорій Тютюнник. Вир [роман]; Григор Тютюнник. Вир [кіносценарій]” (Полтава, 2017); “Григор Тютюнник. Мануйлівський записник” (Полтава, 2019) та ін. Мріяв про повне видання текстів письменника, не спотворених утручаннями цензури.

Світла пам’ять про Олексія Івановича Неживого – талановитого дослідника, текстолога, краєзнавця, патріота збережеться в серцях усіх колег.

